

Muhtelif yalnızlıklar şehrinde

Ömür İklim Demir'in ilk öykü toplamı "Muhtelif Evhamlar Kitabı", aynı temalar ve duygular etrafında dönen ancak bu duygu ve temaları buluşturduğu anlarla farklılık gösteren öykülerden oluşuyor. Demir, öykülerini, yaşamın tüm getirdiklerine karşı sakinliğini koruyan ama hevesini her cümlesinde hissettiren diliyle anlatıyor bize.

□ Eray AK

Kaleminden çıkanları edebiyat dergilerinden takip ettiğimiz bir genç öykücü daha kitap sahibi oldu: Ömür İklim Demir. Öykülerini, Muhtelif Evhamlar Kitabı adı altında toplayan Demir, bize çok da uzak sayılmayacak bir zaman diliminden sesleniyor kitabına aldığı öykülerde. Günün öyküleri denebilir Demir'in yazdıklarına ancak güne hapsedilemez. Aynı şekilde dünyanın öyküleri de denebilir ve ancak yine aynı şekilde sadece düşünle de tartışılmaz. Ömür İklim Demir'in öyküleri, kuşakları içine almıyor belki ama 80'lerde büyüyen, 90'larda hayata karışmaya başlayan bir neslin sesini yansıtıyor bize. O yıllara dair hep özlünen samimiyet ve dost sesi ise Muhtelif Evhamlar Kitabı'nın esas rengini bulmasını sağlıyor. Bunu yaparken de elimizdeki ilk öykü toplamı olmasına rağmen ustaca döşediği imgelerle yolunu buluyor yazar ve daha ilk öyküden itibaren kendini okutan ve hikâyesine ortak olan diliyle okurunu çekiyor. Öykünün kendine verdiği dil ve şekil olanaklarını da olabildiği ne kullanan Demir, daha ilk öyküden bunları sergilemeye başlıyor.

Özellikle son dönemde yayımlanan öykü toplamlarında sıklıkla gördüğümüz birbirine farklı yerlerden bağlanarak bir nevi devam hikâyesi şeklinde tasarlanan yapısal

şekil, Ömür İklim Demir'in öykülerinde de karşımıza çıkıyor ve Muhtelif Evhamlar Kitabı'nın ilk üç öyküsü böyle ilerliyor.

İNSAN HİKÂYELERİ

Bu bağlamda kitabın ilk öyküsü "İçler Dışlar Çarpımı", ardından gelen iki öykü "Vasati 40 Yaş" ve "Tuz" ile birbirine ilmekli ilerliyor. Her üç öykü de birbirleriyle ilintili olarak okunabileceği gibi kendi başlarına da anlamlı varlıklarını koruyor. Üçü de derinlikli öyküler. Bir edebiyat verimi olarak öykünün tüm yapısal özelliklerini barındırmalarının yanında, odaklanmak ve esas vuruşu yapmak istediği ana giden yolu da iyi değerlendiriyor yazar. Bu yolu, yakın geçmişin siyasal ve toplumsal zorluklarıyla kat eden Demir, omurgasını meydana getirdiği yapının etrafına insan hikâyelerini döküyor.

Şöyle ki; "İçler Dışlar Çarpımı", büyük aşklarını yitirmiş ve yeni bir başlangıç için bekleyen biri ev kadını, diğeri işkence görmüş eski siyasi, yeni kitapçı iki yalnızın gazetesinden birbirlerini bulmaya çalışmaları üzerine yazılmış bir öykü. Ayrıca belirtmekte yarar var: "Saraylı'nın Üç Ölümü" adlı öyküyle birlikte kitabın en dikkat çeken öyküsü kanımca. "Vasati 40 Yaş" ise bu öyküye, kendi hikâyesini anlatan bankacı Taner'in son noktasında yetiştiriyor. "Tuz" da ilk öyküden tanıdığımız kahramanımızın yaşamının bir adım ötesine odaklanıyor. Bu paralelde ise iki öykünün ortak noktalarını ve noktalanamayan bir yaşamışlığın yarısını dile döküyor.

Hazır kelimeyi cümle içinde kullanmışken Ömür İklim Demir'in öykü dilini ve duruşunu bulmuş bir yazar olduğunu söylemekte yarar var. Her ne kadar genç bir kalem olsa da Demir, dilindeki olgunluk daha ilk öyküden göze çarpmaya başlıyor. Bu olgunluğu yakalamasının yanında ise yazarın, öyküde hikâyeyi de önemseydiğini, küçük bir not olarak düşelim kenara. Çünkü Muhtelif Evhamlar Kitabı'nda daha çok insan hikâyelerine odaklanmış bir yazarın öykülerini okuyacağız. Metinlerin dili de bu bağlamda hikâye etmeye daha yakın duruyor. Ancak başta kaleme

getirdiğini yinelemekte yarar var. Ömür İklim Demir, öykünün kendine verdiği geniş zemini de yeterince kullanıyor.

Örneğe en basitinden, kitabın ilk iki öyküsüyle ilmeklenen üçüncü öykü "Tuz" bunu gösteriyor bize. Minimal öykü de diyebileceğimiz bir biçimde yazılmış bu metin. Öykü yazmak başlıbaşına bir zorluk taşıyorken minimal öyküde de kendi rengini yaratmayı başarabilmiş yazar. Buna bakarak farklı arayışlara girdiğinden de bahsedebiliriz Ömür İklim Demir'in kitapta okuyacağımız öyküler boyunca. Bu bazen biçimi bazen biçimi etkiliyor ama Demir'in arayışı hiç bitmiyor.

YALNIZLIĞA PANZEHİR: ÖZGÜRLÜK

En çok da insanı artırıyor. Ömür İklim Demir öykülerinde. Büyük şehrin girdabına kapılmış, maişet motorunu çalıştırmak için uğraş veren ya da tam aksi maişet motorunu çalıştırmaktan bıkmış motoru soğutmaya alan, bazen de şehrin tehlikelerine karşı kendini insafa kapatan insanı...

Ancak hepsinde bir ortak özellik arayacak olursak şehir yalnızları, daha çok da şehrin yalnızlığı sürüklediği insanları diyebiliriz onlara.

Muhtelif Evhamlar Kitabı'nın hemen her öyküsünde bir şekilde dile gelen bu yalnız kahramanların en tanıdıklarından biri "Dün Gece Ansızın" adlı öyküde karşımıza çıkıyor. Hızlı yaşanmış bir gençliğin özlemiyle atılmış bir elektronik posta da bu yaşamın acımasızlığıyla dolmuş yalnızlığın çarpıcı bir imgesi olarak beliriyor. Az önce de söylediğim gibi Demir'in tüm öykülerinde önemli bir motif yalnızlık. Bu bazen "Sonsuz Rasim Abi'ler Diyarı" adlı öyküde olduğu gibi hayata boş vermiş bir çöp toplayıcısında cisimleşiyor bazen de "Saraylı'nın Üç Ölümü" adlı öyküdeki gibi bir hastane odasında. Yalnızlık hallerinin belki de en şehirlisi ve züppesini ise "Kartela" adlı öyküde buluyoruz. Bu aynı zamanda şehirli yalnızlığın sürüklediği güvenizlik duygusunu çok iyi yansıtan bir öykü. Büyük şehrin, bizi uymaya zorladığı kuralların bir genç kadın üzerinden eleştirisini okuyoruz "Kartela" da. Ancak anlatıkları ne kadar acılardan beslenirse beslensin ya da nasıl bir acı sona bağlanırsa bağlansın mutlaka naif bir perdeye sarıyor onları Demir. Bu doğrultuda ise öykülerin dili ya da duygusal patlamaların yaşandığı anlara da ustaca sürükliyor okurunu.

Bu noktada bir küçük not daha düşmekte yarar var. Ömür İklim Demir'in takip ettiği izlekler aslında duygusal istismara fazlasiyle açık. Bu nedenle bıçaksırtı konular. Dozunda işlenmesi gerekli ve yazar da tam olarak bunu yapıyor. Ajite etmeden az önce bahsettiğim naif perdeyi, kahramanlarının ve onlara yaşattıklarının etrafına dolayveriyor.

Bu naif perdenin ardından yalnızlık hastalığına tutulan kahramanlarına panzehir olarak ise özgürlüğe kaçışı öneriyor yazar. Bu özgürlüğün yolu bazen bir evlilikten geçebiliyor ama bazen de bir evlilikten kaçış, özgürlüğe kaçışla aynı anlama geliyor.

Nasıl mı oluyor?

Ömür İklim Demir, aynı temalar ve duygular etrafında dönen öykülerini topladığı kitabında yeterli cevabı veriyor bize. Üstelik yaşamın tüm getirdiklerine karşı sakinliğini koruyan ama hevesini her cümlesinde hissettiren diliyle.

Ömür İklim Demir'in ikinci kitabını bekleyeceğim... ■

erayak@cumhuriyet.com.tr

Muhtelif Evhamlar Kitabı/ Ömür İklim Demir/ **Yapı Kredi Yayınları**/ 106 s.

Ömür İklim Demir, 80'lerde büyüyen, 90'larda hayata karışmaya başlayan bir neslin sesini yansıtıyor bize.